

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет української й іноземної філології, журналістики та мистецтв
Кафедра культури і мистецтв**

**ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ У ТЕХНІЦІ АКРИЛУ: ВЗАЄМОДІЯ
КОЛЬОРУ Й ЕМОЦІЇ**

Кваліфікаційна робота (проект)

Пояснювальна записка

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: здобувачка 08-421
групи
Спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
Освітньо-професійної програми
Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво,
реставрація
Курліщук Яна Юріївна

Керівник кандидатка педагогічних
наук, доцентка Малежик Ю.В.

Рецензент: кандидатка
педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри мистецтв,
Центральноукраїнського
державного університету імені
В. Винниченка Пунгіна О.А.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ПОРТРЕТА В АКРИЛОВОМУ ЖИВОПИСІ	5
1.1. Психологічний портрет як художній засіб вираження внутрішнього стану особистості	5
1.2. Акриловий живопис: технологічні можливості та виражальні засоби у створенні емоційного образу.....	7
РОЗДІЛ 2. ВЗАЄМОДІЯ КОЛЬОРУ Й ЕМОЦІЇ У ПСИХОЛОГІЧНОМУ ПОРТРЕТІ.....	11
2.1. Психологія кольору та її вплив на емоційне сприйняття портретного образу.....	11
2.2. Колористичні рішення й композиційні прийоми як засіб передачі емоцій у техніці акрилу.....	13
ВИСНОВКИ	16
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	18
ДОДАТКИ	21

ВСТУП

Актуальність дослідження психологічного портрета у техніці акрилу, зокрема взаємодії кольору й емоції, зумовлена сучасними тенденціями в образотворчому мистецтві та психології сприйняття. Сьогодні мистецтво все частіше використовується як засіб самовираження, терапії та комунікації, і саме кольорова палітра стає важливим інструментом передачі внутрішнього стану людини. Акрилові фарби завдяки своїй пластичності, яскравості та швидкому висиханню дозволяють художнику експериментувати з формою, фактурою та кольоровими контрастами.

Дослідження психологічного портрета в цій техніці дозволяє зрозуміти, яким чином кольорові рішення впливають на сприйняття образу глядачем і як художник через вибір кольору може передати складні емоційні нюанси. Особливо це актуально в умовах сучасної культури, де візуальна інформація відіграє ключову роль, а емоційне сприйняття образів здатне впливати на психологічний стан людини. Крім того, вивчення взаємодії кольору й емоції у техніці акрилу сприяє розвитку художньої майстерності, експериментальної творчості та розширенню теоретичної бази кольоротерапії і психології мистецтва.

Метою дослідження є вивчення психологічного портрета у техніці акрилу через призму взаємодії кольору й емоції.

Для реалізації мети були досліджені такі **завдання**:

- схарактеризувати психологічний портрет як художній засіб вираження внутрішнього стану особистості;
- описати акриловий живопис: технологічні можливості та виражальні засоби у створенні емоційного образу;
- пояснити психологію кольору та її вплив на емоційне сприйняття портретного образу;
- проаналізувати колористичні рішення й композиційні прийоми як засіб передачі емоцій у техніці акрилу.

Об'єктом дослідження є психологічний портрет як жанр живопису в техніці акрилу.

Предметом дослідження є взаємодія кольору та емоцій у процесі створення психологічного портрета.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони можуть бути використані художниками, дизайнерами та педагогами образотворчого мистецтва для підвищення ефективності передачі емоцій у портретних роботах, виконаних у техніці акрилу. Дослідження психології кольору та її впливу на сприйняття допомагає обирати оптимальні колористичні рішення, що підсилюють виразність образу та передають внутрішній стан персонажа. Отримані знання можуть застосовуватися при створенні навчальних програм, майстер-класів та творчих практик, спрямованих на розвиток емоційної чутливості художника, удосконалення техніки акрилового живопису та формування естетичного сприйняття глядачами. Крім того, результати дослідження сприяють розробці авторських методик роботи з кольором та композицією у портретному живописі.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, що містять чотири підрозділи, висновків, списку використаних джерел та додатків. У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та практичне значення роботи. У першому розділі розглянуто теоретичні засади психологічного портрета та особливості акрилового живопису як засобу створення емоційного образу. Другий розділ присвячено дослідженню взаємодії кольору й емоції, аналізу психології кольору та колористичних і композиційних прийомів передачі емоцій у психологічному портреті. У висновках узагальнено результати дослідження.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження були представлені й обговорені під час виконання практичних і творчих завдань з дисциплін художнього спрямування, а також використані у процесі створення авторського психологічного портрета в техніці акрилового живопису.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ПОРТРЕТА В АКРИЛОВОМУ ЖИВОПИСІ

1.1. Психологічний портрет як художній засіб вираження внутрішнього стану особистості

Психологічний портрет у художньому мистецтві – це не просто зображення зовнішньої подоби людини, а глибокий спосіб розкриття її внутрішнього світу. У науковому дискурсі психологічний портрет трактують як художній засіб, який дозволяє передати психоемоційний стан, мотивацію поведінки та світосприйняття через візуальну форму [5, с. 80]. Саме така функція психологічного портрету вирізняє його серед інших жанрів мистецтва, оскільки художник, виходячи за межі натуралістичного відтворення, прагне досягти високого рівня інтерпретації особистості та її психічного устрою.

М. Болюх зазначає, що у психології мистецтва підкреслюється, що художній образ формується як результат взаємодії внутрішнього психічного досвіду автора та об'єктивної реальності, що трансформується у процесі творчості [3, с. 78]. Тому психологічний портрет не є простим відображенням зовнішності, а виступає інструментом глибинного пізнання особистості, її внутрішніх станів і переживань.

Психологічний портрет як художній засіб має давню історію, адже творці мистецтва завжди цікавилися тим, як передати «внутрішню сутність» людини, а не лише її зовнішні риси обличчя чи фігури. У таких працях, художники прагнули «переступити» через фізичні ознаки та дійти до психологічного рівня, що містить емоції, характер та стан душі персонажа [15, с. 141]. Наприклад, митці кінця XIX – початку XX століття, зокрема Олександр Мурашко, Федір Кричевський, Михайло Жук, прагнули гармонійно поєднати європейські художні тенденції з українською традицією, створюючи роботи, які відображали не лише зовнішню подібність, а й глибокий внутрішній світ персонажа. У портретах О. Мурашка особливо відчувається делікатне

відтворення психологічного стану моделі: художник тонко передає емоції, настрій, внутрішню напругу або гармонію особистості [15, с. 114]. Водночас його роботи мають символічний вимір, у якому проявляється українська духовність, національна самобутність та культурні орієнтири.

Особлива роль психологічного портрета полягає і в тому, що він дозволяє передавати нюанси міжособистісних стосунків і внутрішньої мотивації. У зв'язку з цим психологія мистецтва розглядає портрет як спосіб дослідження психічного життя особистості через візуальні засоби (вираз очей, пози, міміку, світлотіні, композиційні рішення та колірні акценти), все це стає способом вираження глибших сенсів [7, с. 115]. Саме така інтеграція психології й образотворчого мистецтва дає змогу художнику передавати не лише образ людини, а й її внутрішній «голос» у візуальній формі.

У сучасному мистецтві психологічний портрет продовжує розвиватися, трансформуючись у нові форми, де художники використовують не лише реалістичні техніки, але й символізм, експресивну манеру та контекстуальні інтерпретації, щоб передати внутрішні переживання моделі. У цьому контексті психологічний портрет набуває своєї актуальності, оскільки сучасне мистецтво активно реагує на соціальні та культурні виклики, а художники прагнуть відобразити не тільки індивідуальні переживання, а й колективний емоційний досвід, що підсилює значення цього жанру в образотворчій практиці.

Також з позицій психології сприйняття мистецтва, психологічний портрет також є важливим чинником впливу на глядача. Встановлено, що сприйняття художнього образу залежить від індивідуально-психологічних особливостей реципієнта, його емоційного стану, досвіду та рівня естетичної культури [13, с. 96]. Загалом це означає, що один і той самий портрет може викликати різні інтерпретації та емоційні реакції, що підсилює його комунікативну функцію. У цьому контексті психологічний портрет стає своєрідним діалогом між художником і глядачем, де внутрішній світ автора

транслюється через художній образ і сприймається через призму особистісного досвіду іншої людини.

Крім того, психологічний портрет можна розглядати як інструмент аналізу особистості, що широко використовується не лише в мистецтві, а й у психології як науці. Зокрема, у наукових працях він описується як система характеристик, яка дозволяє дослідити типологічні особливості людини, її мотивацію, поведінкові реакції та емоційні стани [2, с. 25]. У художньому вимірі цей підхід трансформується у створення образу, який відображає внутрішні суперечності, конфлікти та динаміку розвитку особистості.

Отже, психологічний портрет як художній засіб вираження внутрішнього стану особистості є складним міждисциплінарним феноменом. Він поєднує в собі естетику, психологію та художню інтерпретацію.

1.2. Акриловий живопис: технологічні можливості та виражальні засоби у створенні емоційного образу

Акриловий живопис відкриває художнику великі технологічні можливості та виражальні засоби, ніж багато традиційних технік, завдяки своїм унікальним матеріальним властивостям і характеристикам самого матеріалу. Т. Петухова, І. Луценко та О. Піддубна зазначають, що акрилові фарби – це сучасний живописний матеріал на основі акрилової полімерної емульсії, який з'явився в XX столітті. Вони швидко завоювали популярність через свою універсальність, швидке висихання, пластичність і можливість працювати на різних поверхнях одночасно [11]. Така універсальність дозволяє художникам експериментувати з широким спектром технічних прийомів і виражальних засобів, що впливають на емоційність образу.

Однією з головних технологічних переваг акрилу є швидкість висихання, що дозволяє митцеві працювати швидко, накладати шари фарби один на один без тривалого очікування і відразу візуалізувати художнє бачення [11]. Така якість особливо цінна при створенні емоційних образів, оскільки художник може миттєво реагувати на внутрішні імпульси та

експресивні рішення, не втрачаючи актуальність пережитих почуттів у процесі роботи.

Акрил полегшує роботу з різними поверхнями. Його можна наносити на класичне полотно, дерев'яні панелі, картон, тканину, бетон або навіть метал, що розширює художню практику і дозволяє пристосовувати техніку до концептуального задуму твору [1]. Ця гнучкість підтримує створення образів з різними текстурними ефектами – від гладких площин до виражених елементів, навіть у межах одного полотна.

Ще одна важлива технологічна можливість – варіативність нанесення фарби [11]. Акрил можна використовувати як у густому, так і в розведеному стані, регулювати його прозорість, насиченість кольору, створювати шари гладкі або текстуровані. Це дає художнику широкий арсенал для побудови різних емоційних ефектів: від м'яких, ніжних переходів до різких колірних контрастів, що підсилюють внутрішній стан моделі [8, с. 182]. Контроль над матеріалом дозволяє передавати емоційний настрій через виразність кольору, насиченість та тональні переходи.

Серед виражальних засобів акрилового живопису особливо важливу роль відіграє колір як мова емоційної виразності. Яскраві, насичені тони можуть передавати силу переживань та внутрішню напругу, тоді як приглушені, тональні кольорові рішення створюють атмосферу спокою чи меланхолії [14]. В акриловому живописі колір фактично стає елементом передачі настрою та художнього змісту – художники навмисно обирають відтінки, поєднання контрастних чи гармонійних кольорових блоків, щоб викликати певний емоційний відгук у глядача.

Акрил дозволяє досягати як реалістичних, так і абстрактних ефектів, що важливо для емоційного образу: від точного зображення зовнішності героя до передачі внутрішніх переживань через абстрактну форму, рідкісні переходи або динамічні композиційні рішення [14]. Наприклад, в акрилових портретах сучасних художників часто використовується спонтанне поєднання кольорів і

фактур, де мазок, тон або навіть хаотичний шар фарби стають активними учасниками передачі емоційного настрою твору.

Сучасні художники також активно застосовують експериментальні підходи з акрилом, такі як флюїд-арт «fluid art» – техніка, де рідкий акрил, медіуми і модифікатори створюють спонтанні та випадкові форми, дозволяючи емоційній імпровізації стати частиною творчого процесу [10]. Вона робить роботу більш сприйнятливою до внутрішніх імпульсів автора, підсилюючи емоційний потенціал образу.

Таблиця 1.1

Технологічні можливості та виражальні засоби акрилового живопису у створенні емоційного образу

Категорія	Особливості	Вплив на емоційний образ
Матеріал	Акрилові фарби на основі акрилової полімерної емульсії	Швидко висихають, універсальні, дозволяють працювати на різних поверхнях
Швидкість висихання	Миттєва фіксація шару, можливість накладати фарбу «по гарячому»	Дозволяє художнику швидко реагувати на внутрішні імпульси та передавати актуальні емоції
Підтримка різних поверхонь	Полотно, дерев'яні панелі, картон, тканина, бетон, метал	Розширює художню практику та дозволяє створювати різноманітні текстури та ефекти
Варіативність нанесення	Можна наносити густо або розведено, регулювати прозорість та насиченість кольору, створювати гладкі або текстуровані шари	Дозволяє передавати м'які переходи або різкі контрасти, підкреслюючи внутрішній стан персонажа
Колір	Яскраві, насичені або приглушені, тональні переходи	Викликає у глядача певний емоційний відгук: сила переживань, спокій, меланхолія
Стилі та ефекти	Реалістичні та абстрактні ефекти, динамічні композиції	Допомагають передавати як зовнішність героя, так і внутрішній емоційний стан
Експериментальні техніки	Флюїд-арт, медіуми, модифікатори, спонтанні форми	Підсилюють емоційну імпровізацію та творчий потенціал образу
Мазок та текстура	Відточені або хаотичні мазки, змішані фактури	Активно впливають на емоційний настрій твору, роблячи його більш експресивним

Джерело: сформовано на основі [1; 8; 10; 14].

Отже, акриловий живопис через свої технологічні можливості та виражальні засоби створює широкий спектр художніх можливостей для передачі емоційного образу. Він поєднує в собі швидкість, гнучкість, насиченість кольору та різноманітні технічні прийоми, що дозволяють художникам передавати всю багатовимірність внутрішнього світу людини.

РОЗДІЛ 2. ВЗАЄМОДІЯ КОЛЬОРУ Й ЕМОЦІЙ У ПСИХОЛОГІЧНОМУ ПОРТРЕТІ

2.1. Психологія кольору та її вплив на емоційне сприйняття портретного образу

Психологія кольору відіграє важливу роль у формуванні емоційного змісту художнього твору, зокрема у портретному живописі. Колір у мистецтві виступає не лише декоративним елементом, а й потужним засобом передачі настрою, внутрішнього стану людини та загальної атмосфери зображеної події. Через систему кольорових відтінків художник має можливість підкреслити психологічні переживання персонажа, розкрити глибину його емоцій та сформувати у глядача певне емоційне сприйняття образу [4, с. 108]. Саме тому у портретному живописі колірна гама часто стає одним із головних інструментів художньої виразності.

У процесі створення портретного образу художник свідомо обирає певну колористичну систему, яка відповідає змісту та ідеї твору. Кожен колір має власне символічне й психологічне значення, що впливає на емоційний стан глядача. Наприклад, теплі кольори здебільшого асоціюються з активністю, життєвою енергією та емоційною напруженістю, тоді як холодні відтінки можуть передавати спокій, відчуженість або внутрішню стриманість. Саме поєднання різних кольорів дозволяє художнику створити складну емоційну атмосферу та підкреслити характерні риси зображеної людини.

Особливого значення психологія кольору набуває у творах, що відображають складні соціальні або історичні події, зокрема воєнні конфлікти [12, с. 224]. У таких роботах художники часто використовують стриману, темну кольорову гаму, яка допомагає передати атмосферу напруження, тривоги та драматизму. Темні кольори створюють відчуття важкості ситуації, підсилюють емоційний вплив зображення та сприяють глибшому зануренню глядача у психологічний стан персонажів.

У портретах, що відображають переживання людей під час воєнних дій, важливу роль відіграють такі кольори, як сірий, коричневий та червоний. Сірий колір часто асоціюється з пригніченістю, виснаженням та невизначеністю. Він здатний передати атмосферу тривоги, втрати та внутрішнього спустошення, що характерні для людей, які стали свідками воєнних подій. Використання сірого кольору у фоні або в елементах одягу персонажів підсилює відчуття монотонності та психологічної напруги, створюючи враження важкої та безрадісної реальності.

Коричневий колір у портретному живописі часто символізує землю, стабільність і водночас певну суворість життєвих обставин. У контексті воєнної тематики він може підкреслювати зв'язок людини з рідною землею, а також відображати тяжкі умови життя під час конфлікту. Коричневі відтінки додають образу реалістичності, створюють відчуття буденності та правдивості зображених подій. Водночас вони можуть підсилювати відчуття втоми, переживань і психологічного тягара, який відчувають персонажі.

Особливе місце у передачі емоційного стану посідає червоний колір. У мистецтві він традиційно асоціюється з сильними почуттями, напруженням, небезпекою та драматизмом. У контексті воєнних подій червоний колір може символізувати біль, втрати, боротьбу та внутрішній протест. Навіть незначні червоні акценти у портреті здатні суттєво підсилити емоційний ефект композиції, привернути увагу глядача та акцентувати його погляд на певних деталях образу.

Крім того, важливу роль відіграє взаємодія кольору зі світлом. Світлові акценти на обличчях персонажів допомагають виділити їхні емоції та спрямувати увагу глядача на переживання людей, які стали свідками або жертвами воєнних подій. Завдяки світлотіньовим контрастам художник може підкреслити риси обличчя, погляд, міміку та інші деталі, що передають внутрішній стан людини.

Поєднання темних кольорів зі світловими акцентами створює глибоку емоційну напругу та драматичність образу. Контраст між освітленими

ділянками обличчя та затемненим фоном підкреслює переживання персонажа, його внутрішню боротьбу або стан тривоги. Такий художній прийом дозволяє не лише зосередити увагу глядача на ключових емоційних елементах портрету, але й посилити загальну атмосферу твору.

Отже, психологія кольору є важливим інструментом у створенні художнього образу в портретному живописі. Завдяки колористичним рішенням художник може передати складні емоційні стани людини та викликати у глядача співпереживання до зображених персонажів. Використання кольору як засобу емоційного впливу дозволяє не лише підсилити художню виразність твору, але й розкрити глибокий психологічний зміст зображених подій. У творах, присвячених воєнній тематиці, застосування темної кольорової гами (зокрема сірого, коричневого та червоного кольорів) допомагає художнику передати стан людей, які переживають складні та драматичні обставини, формуючи сильний емоційний зв'язок між твором мистецтва та його глядачем.

2.2. Колористичні рішення й композиційні прийоми як засіб передачі емоцій у техніці акрилу

У межах даного дипломного дослідження особлива увага приділяється ролі колористичних рішень і композиційних прийомів у створенні емоційно насичених живописних творів, виконаних у техніці акрилу. Основною тематичною спрямованістю робіт є відображення воєнного стану в Україні та психологічного стану українського народу, що переживає травматичний історичний період.

Візуальна мова робіт формується під впливом монументальної історичної традиції, зокрема живопису Яна Матейка — польського художника, відомого своїми масштабними історичними полотнами, які передають драматизм подій, напруження епохи та героїко-трагічний наратив. Подібний підхід дозволяє підкреслити історичну вагу сучасних подій в Україні, надаючи їм символічного та узагальненого характеру.

Колористичне рішення.

Домінуючою особливістю живописного вирішення є використання темної палітри, що включає приглушені відтінки чорного, сірого, глибоких коричневих, темно-синіх та землистих тонів. Така колористика слугує засобом передачі тривожності, втрати, невизначеності та внутрішньої напруги.

Контрастні світлові акценти застосовуються вибірково – для підсилення драматичного ефекту, виділення ключових композиційних центрів та створення відчуття надії або внутрішнього спротиву. Світло в композиції виконує не лише пластичну, але й емоційно-смыслову функцію, символізуючи крихкість життя та людську стійкість.

Стилістично роботи виконуватимуться під впливом творчої манери Яна Матейко (Додаток А). Особливу увагу приділено драматичності композиції, психологічній виразності персонажів, насиченому колориту та деталізації предметного середовища. Подібно до історичних полотен митця, композиції будуються на емоційній напрузі, символізмі та контрастах світла й тіні, що підсилюють драматизм сюжетів.

Перша композиція – «Символ втрати» (Додаток Б, В).

Перша картина присвячена образу чоловіка, який уособлює трагедію втрати, скорботу та внутрішнє спустошення, спричинені війною. Центральний персонаж зображений у стані глибокого емоційного виснаження. Його поза, вираз обличчя та приглушена кольорова гама створюють атмосферу безнадії та болю.

У композиції використовуються символічні елементи: згасаюче світло свічки, зруйнований простір. Важливу роль відіграє світлотіньове рішення — контраст між темним оточенням і локальним освітленням обличчя героя акцентує увагу на його психологічному стані.

Композиційний центр роботи зосереджений на постаті чоловіка, тоді як другорядні деталі доповнюють загальний емоційний зміст картини. Через цей образ передається узагальнений стан українського народу, який переживає біль втрат, але зберігає пам'ять і внутрішню силу.

Друга композиція – «Мати і дочка» (Додаток Б, В).

Друга картина розкриває тему впливу війни на життя звичайних людей через образ матері та дитини. Композиція відображає трагедію мирного населення, зруйноване дитинство та материнський біль за майбутнє своєї дитини.

Головними персонажами є мати та дочка, які зображені в момент емоційного переживання або вимушеного очікування. Їхні постаті передають страх, тривогу та водночас прагнення до захисту й збереження родинного тепла. Особлива увага приділяється психології образів: поглядам, жестам, положенню рук та взаємодії персонажів між собою.

Колористичне рішення композиції базується на поєднанні холодних і темних тонів із теплими світловими акцентами, що символізують надію серед трагедії.

Обидві композиції об'єднані спільною тематикою та художньою мовою (Додаток Г). Через реалістичне трактування образів, символіку деталей і драматичну побудову простору роботи покликані викликати у глядача емоційне співпереживання, осмислення цінності людського життя та усвідомлення трагічних наслідків війни для українського суспільства.

Емоційна виразність акрилової техніки

Використання акрилових фарб забезпечує можливість багат шарової побудови зображення, швидкого накладання тонів та створення фактурних поверхонь. Це сприяє передачі відчуття руйнації, напруження та одночасно — динаміки подій. Акрил дозволяє поєднувати прозорі та щільні шари, що посилює глибину емоційного впливу твору.

Таким чином, колористичні та композиційні рішення в роботах, виконаних у стилі, натхненному історичним живописом Яна Матейка, стають ключовими засобами художньої інтерпретації воєнної тематики. Темна палітра, контраст світла і тіні, динамічна композиція та фактурність акрилового живопису формують емоційно насичений образ сучасної української реальності, підкреслюючи її драматизм та історичну значущість.

ВИСНОВКИ

Визначено, що психологічний портрет виступає потужним інструментом дослідження внутрішнього світу людини, емоційного стану, характеру та соціокультурних орієнтирів. Його створення передбачає глибоку інтеграцію психологічних знань і художніх технік, що дозволяє передавати тонкі нюанси внутрішньої мотивації та міжособистісних стосунків. Історичний розвиток цього жанру в українському та світовому мистецтві показує, що психологічний портрет здатен відображати соціокультурні та духовні контексти, зберігаючи свою актуальність і в сучасній художній практиці.

Зазначено, що акриловий живопис є надзвичайно гнучким і виразним художнім інструментом, який поєднує технологічні можливості та різноманітні виражальні засоби для створення емоційного образу. Завдяки швидкому висиханню, універсальності матеріалу, варіативності нанесення фарби та багатству кольорових рішень, художник здатен миттєво реагувати на внутрішні імпульси та передавати як зовнішню, так і внутрішню реальність персонажа. Експериментальні техніки, текстурні ефекти та комбінація реалістичних і абстрактних прийомів дозволяють підсилити емоційний потенціал твору, роблячи його живим. Акрил стає ефективним засобом комунікації внутрішніх переживань та настрою, відкриваючи широкі можливості для творчої самовиразності художника.

Досліджено, що психологія кольору відіграє важливу роль у формуванні емоційного змісту портретного образу, оскільки саме за допомогою колористичних рішень художник здатний передати внутрішній стан людини, її переживання та атмосферу зображених подій. Використання темної кольорової гами, зокрема сірого, коричневого та червоного кольорів, сприяє відтворенню напруження, тривоги та драматизму, що особливо характерно для портретів, пов'язаних із воєнною тематикою. Поєднання кольору зі світловими акцентами підсилює емоційний вплив твору, дозволяючи

виразніше підкреслити риси обличчя, міміку та психологічний стан персонажів. Колір і світло виступають важливими художніми засобами, які допомагають розкрити глибокий зміст портретного образу та формують емоційний зв'язок між твором мистецтва та глядачем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акриловий живопис: яскрава та різноманітна форма мистецтва.
URL: <https://suprememastertv.com/uk1/v/184260384454.html> (дата звернення: 15.02.2026).
2. Алексєєва Т. В. Психологічний портрет як психолого–криміналістичний метод вивчення особистості злочинця. *Проблеми сучасної психології*. 2010. Вип. 7. С. 19-29.2
3. Болюх М. Психологія художньої творчості в образотворчому мистецтві. *Fine Art and Culture Studies*. 2025. Т. 2, № 3. С. 76–82.3
4. Голінська Т., Соловей В. Роль кольору у формуванні емоційного сприйняття у живописі. *Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання*. 2025. № 5. С. 106-113.4
5. Дячук Н. В., Криворучко Т. В., Свиридчук Т. В. Психологічний портрет як спосіб розкриття сутності художніх образів. *Humanitarian approaches to the Periodic Law*. 2019. С. 79–90.5
6. Карпенко Н. А. Психологія творчості: навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
7. Кіселюк А. Психологічний портрет у системі мистецтвознавчих понять. *Актуальні питання сучасної освіти в Україні: виклики та перспективи. До 65-річчя педагогічного факультету*: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених, м. Кам'янець-Подільський, 05-06 листопада 2025 р. / [ред. кол.: Н.В. Бахмат (голова ред. кол.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. С. 114-116.7
8. Марущак О., Ільчук К., Висоцький Д. Психологічний та символічний потенціал кольору як інструменту емоційної комунікації у мистецтві. *Науковий альманах мистецтва та освіти*. 2026. № 1. С. 181-184.8

9. Паньок Т. В. Особливості сприйняття кольору в живописі. *Scientific progress: innovations, achievements and prospects* : Proceedings of I International Scientific and Practical Conference, Munich, Germany 9 – 11 October, 2022. Munich : MDPC Publishing, 2022. P. 362–367.
10. Петрова А. Флюїд-арт – експериментальний живопис рідким акрилом. URL: <https://www.isaeva.gallery/post/fluid-art> (дата звернення: 15.02.2026).
11. Петухова Т. А., Луценко І. В., Піддубна О. М. Особливості розвитку олійного та акрилового живопису в контексті сучасного мистецтвознавства. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 35. С. 2657–2675.11
12. Солощенко Т. В. Вплив емоційного стану людини на кольорове сприйняття. *Актуальні проблеми психології в навчальних закладах*. 2022. № 3. С. 224–229.12
13. Arshava I. F. Psychological features of perception of works of art: views of foreign scientists. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. № 2. Р. 94-98.13
14. Colourful Acrylic Portrait Paintings: Expressive Art that Evokes Emotions. *Rudolf Rox*. URL: <https://www.rudolf-rox.net/galerie/acrylic-painting-portrait> (дата звернення: 15.02.2026).14
15. Stoleriu I.-A. The portrait. A possible connection between psychology and art. *Logos Universality Mentality Education Novelty, Section: Philosophy and Humanistic Sciences*. 2016. Vol. III, Iss. 1. P. 139–148.15
16. Itten J. The Art of Color. New York : Wiley, 2004. 196 p.16
17. Eiseman L. The Complete Color Harmony. Rockport Publishers, 2017. 208 p.17
18. Gombrich E. H. Art and Illusion: A Study in the Psychology of Pictorial Representation. Princeton University Press, 2000. 448 p.18
19. Micke-Broniarek E. Jan Matejko. Warsaw: Bosz Publishing, 2012. 240. p.19.

20. Charron M. Acrylic Painting Mediums and Methods. North Light Books, 2018. 144 p.20

ДОДАТКИ

Ян Матейко «Станчик» 1862 р.

Полотно, олійний живопис.

Підготовчий етюд до першої композиції

Підготовчий етюд до другої композиції

«Втрата»

Полотно, акрил. Акриловий живопис. 50x40.

«Мати і дочка»

Полотно, акрил. Акриловий живопис. 50х40.

